

Dopisi.

Iz Koroškega 1. maja. — V dopisu iz Koroškega v 17. listu „Novic“ beremo, da se prvi tabor na Koroškem napravi o binkošti. Da iz tega kaka zmešnjava ne nastane, naj se ta vest popravi; tabor namreč ne bode o binkošti, nego v nedeljo 31. julija na Bistrici blizu Pliberka.

Iz Zeleznikov 28. aprila. — S preteklo letošnjo zimo se menda živa duša hvalila ne bode; bila je huda in britka na vse strani. Ljudem — celó tudi premožnim — je manjkalo drv, ubogi živini šlo je tesno za krmo in steljo; mraza smo imeli, da je kar vse škripalo, snega pa tudi več ko zadosti. V bližnjem Martinovem vrhu imajo ga po nekterih kmetijah še danes sila veliko, in sam Bog vé, kdaj in kako bodo reveži tam gori letos kmetovali. Sadnega drevja in tudi gozdne lesnine je šlo neskončno veliko pod zlo. Posebno pa je bila zima tudi čbelam nemila. Vedi ga Bog, ali jim je škodoval prehudi mraz ali predolgi zimski čas: polotilo se jih je po naših krajih nekako hiranje, da do malega hočejo vse pomreti. Čbelarjem, ki so imeli po 18 do 20 panjev čez zimo, ostali so komaj po 2 ali 3 panjovi, in to húdo sega po Gorenškem neki zeló krog sebe. — Kakor sem bil naznanil o svojem času, pričeli smo bili zimo s požarom tukajšnje spodnje fužine. Zastran zgodnjega debelega snega in ostrega mraza se vé da ni bilo sredi zime misliti na zidanje. Ležala, in še zdaj leži toraj fužina v razvalinah. V kratkem postavljati se bo zopet jela na novo. Pri ti nesreči imeli smo poleg družega priliko spoznati tudi nekoliko naša zavarovalna društva. Vso čast in pohvalo moremo dati tržaški družbi „Assicuracioni Generali“ in tudi peštanski zavarovalnici*) ter imenovati ju priporočevanja vredni. Žalibog, da pa nasproti „graške vzajemne zavarovalnice“, vsaj kar naše sedanje pogorišče zadeva, ne moremo hvaliti in sicer to iz treh tehtnih vzrokov ne. Ne bomo razlagali očitno tega; ako bi pa ravnateljstvo dotične zavarovalnice to od nas zahtevalo, pripravljani smo mu vsaki trenutek na odgovor. — Pa — Bogú bodi potoženo! Kakor zimo, pričeli smo tudi spomlad s požarom, in akoravno ni zadela ta nesreča poslopij, vdarila nas je pa pri skoraj še bolj občutljivi strani, pri gozdih namreč. Kakor se sploh trdi, znetel je neki brezskrben in neroden delavec na sve-tega Marka dan gozd „pod zijavko“, ki se razširja med srednjimi in zgornjimi Železniki. Se vé, da je pri toliki suši in toliki obilnosti suhega listja in trave segal plamen tako jaderno krog sebe, kakor da bi mu bilo s smodnikom natreseno. Na pomoč prihiteli ljudje so dolgo se borili s hudim življem, predno so ga ukrotili. Ker so gasilci trdili, da je ogenj popolnoma zaduščen, po sv. Marku dan nihče ni več mislil na kako nevarnost. Pa, glej nezgodo! Tretji dan, to je včeraj (27.) okoli 10. ure dopoldan naenkrat zaženejo ljudje šum: „Pod zijavko zopet gori v lesu!“ — Brž ko ne je v kakem starem poróbkju (kteri so nek še pod zemljo goreli) še kaj ognja tlelo, in silni piš ga je razpihal po gozdu. Še skoraj hitrejše ko prvi dan se je širil plamen po lesovji, in ko se k temu še v L. drči od sile nakupičenega listja vname, bil je res strašan prizor. Gosti dim valil se je po vsi dolini in bili smo v velikem strahu, da bi silni veter gorečega listja po bližnjih strehah srednjih in gornjih Železnikov ne raztrosil in tam ognja ne znetel. K sreči je bil vendar hudi piš kmalu popoldan vleči pojenjal, razstavila se je okrog in okrog požara straža in tako se postavil mejnik hudi

ognjeni sili. Pa — komaj se je bilo to še dobro osnovalo, glej novo nezgodo! Iz bližnjega Plenšaka pride nam naznanilo: Gosp. G. lesovi so v ognji (zopet bojé po nerodnosti zaneteno), plamen sega na vse strani na okrog, pospenja se pa tudi tako na viš, da je celó visoko gori pod Ratitovcem stoječa vas Prtovč v veliki nevarnosti. Odpravilo se je toraj jaderno tudi tje gori obilno ljudi na pomoč, pa ne vem, kako bi bilo pri toliki obširnosti Plenšaške doline gašenje mogoče bilo, ako bi nam sam Bog očitne pomoči poslal ne bil pozno na noč v obilnih ploah dežja, ki so vdušile hkrati silo obeh požarov — in nadjamo se, da popolnoma. Zraven pa nam je bila s tem dežjem napojena tudi še žejna mati zemlja, toraj nam je bil ta res pravi dar od nebes dvojno drag in ljub. Z Bogom!

Iz Senožeč 1. maja. D. — Še en tak udarec tukajšnji nemčurski stranki, vrli naši tržani! in ona ne pokaže več repa izmed nog. Tako sem si mislil, izvedevši, da je rodoljubni dosedanji naš župan gosp. Jož. Zelen zopet enoglasno za župana voljen; in bogme! nisem se mnogo varal, vže se čuje, da si zaprisežajo najpredrzniji te stranke, nikdar več vtikati se v vodstvene kroge teh „zabitih pavrov“. Tako je pravo! Boljše, stokrat boljše je rep med nogami tiščati, nego od „zabitih pavrov“ dati se blamirati!

Iz Sodražice 27. aprila. — Že zdavnej je minul prazničnega pondeljka večer, iz spomina nam pa vendar ne zgine. Udeležili smo se namreč takrat otvorjenja ribniške čitalnice, ki je ta dan prvikrat javno pred svet stopila. Naj mi je dovoljeno, nektare odlomke bolj na tanko načrtati. — „Sloga jači, nesloga tlači“ — to prislovico sta si Sodražan in Ribničan z debelimi črkami na svoji zastavi napisala; kajti lepše složnosti ne moremo si misliti in želeti, kakor kraljuje med tema dvema farama. Pokazalo se je to že o božičnej sodraškej „besedi“, h kterej so se Ribničani vkljub najgršem vremenu pripeljali v tako obilnem številu. Da pa tudi Sodražan vé ceniti tako prijateljsko ljubezen in da ne ostane zadnji, ko gré za razširjanje narodne zavesti, videlo se je 18. dne t. m. Na prijazno vabilo vzdigne se nas kakih 25 do 30, in hajd! proti Ribnici. Naprej velik voz z narodno zastavo in s pevci, potem pa voziček za vozičkom. Prišedši do Gorenje vasi zagrmijo topovi in naproti nam pride čitalniško predsedništvo s zastavo in mnogo drugimi udi. Po kratkem pa jedernatem pozdravu in odzdravu se podamo med navdušenim petjem po trgu doli do Cenetove hiše, kjer se je vršila potem „beseda“. Gnječa se je že zdaj delala, kajti nisi videl samo Ribničana, Sodražana, temuč tudi Laščana, da še celó Kočevarja.

„Beseda“ v okusno okinčani dvorani se prične, govor sledi za govorom, in ko stopijo častiti gostje iz Ljubljane na oder, ni bilo ploska in živio-klicev ne konca ne kraja. Posamesnih govorov ne bom navajal in opisaval, tudi ne v misel jemal smeha in ploska, ki ga je v obče izbudil šaljivi govor mlajšega Cenetovega gospoda, — le toliko povem, da smo bili skoraj nevoljni, ko se nam pové, da je „beseda“ konec.

Pri in po večerji je bilo vse navdušeno; napivalo se je vse križem. Posebno z velikim veseljem je bila sprejeta napitnica gosp. L. Svetcu, ribniškemu dežel-nemu poslancu. Visokospoštovani gospod se lepo zahvali in v daljšem govoru temeljito razlaga svoje delovanje v deželnem in državnem zboru. S tem si je kar na enkrat vseh srca pridobil, kajti kmalu potem poprime P. P., priprosti kmet, besedo in pravi: „Dovolite mi, da napijem kratko napitnico gosp. Svetcu, našemu deželnemu poslancu. Mnogo ste bili obrekovani, častiti gospod, po časnikih, al naj Vas to nikar ne moti v svojem daljnem delovanji; prepričani bodite, da za

*) Peštansko zavarovalnico zastopa v Ljubljani vrli narodnjak g. France Drenik. Pis.

Vami stojijo in bodo stali vaši volilci. Bog Vas živi še mnogo let kot našega deželnega poslanca!" — Gosp. dr. Razlag pa, že tako obče znani izvrstni govornik, je s svojo gladkoteško besedo tako očaral svoje poslušalce, da se je eden kar naravnost izustil: Gospod doktor, Vaša krepka prepričavna beseda se mi toliko dopada, da bi Vam mogel verjeti, ko bi tudi laž govorili. — Prostora mi primanjkuje omeniti napitnice družih in družim, smešnih pravljic, ki so nam jih jako mikavno in prav ribniško pripovedovali hišni oče Cene, pesmic, ki jih je prosti kmetiški fant France Perušek, kot svoje lastno delo, deklamoval. — Lahko toraj po vsem tem rečem, da tacega veselega večera ni še doživela Ribnica in da jej bo ostal živo v spominu. Bog daj, da bi to novorojeno dete zmiraj zdravo bilo, krepko rastlo, v obilnosti poročevalo svojim rednikom in podpirateljem in v kratkem kako sestrico dobilo v sosednih farah. Eden v imenu vseh Sodražanov.

Iz Ljubljane. Danes ima družba kmetijska veliki zbor na družbinem vrtu na spodnjih Poljanah.

— (*Telegram iz Gorice 2. maja dopoldne.*) „Tabor v Tominu krasen in v najlepšem redu; vreme lepo; do 8000 ljudi. Z največim navdušenjem Slovenija sprejeta. Predsednik dr. Lavrič.“

— Gosp. dr. Toman, ki je bil več dni na Dunaji in ondi z novimi ministri in českimi in moravskimi prvaki večkrat govoril, je v soboto prišel zopet v Ljubljano nazaj.

— Prevzvišeni goriški nadškof in knez Andrej Gollmayer, spremljan od svojega tajnika g. Globočnika, so bili pretekli teden dva dni v Ljubljani; obiskali so svojega prijatla kanonika g. Novaka, ki je za mrtvodom že mnogo časa bolan.

— Iz Črnomlja nam je došlo sporočilo, da je občinski zastop v seji 1. dne t. m. dr. J. Bleiweisa, dr. Toman, dr. Costo in pa sodniškega svetovalca g. Logarja izvolil za častne mestjane črnomljskega mesta.

— (*Veliki sejm 2. maja*) je bil letos prav majhen sejm. Ker ni bilo skoro nič kupca, ni bilo nikjer kupčije. Tudi goveje živine se je le malo prignalo, pa še ta se ni prodala, ker zunaj dveh tržaških mesarjev ni bilo vnanjega kupca, domačim pa bila je cena previsoka; za par le kolčikaj pitanih volov se je zahtevalo 350 do 400 gold. ali na vago po 15 do 16 gold. cent. Bolj živahna je bila kupčija s konji, katerih se je precej prignalo in kateri so se po dobri ceni tudi lahko prodali.

— (*Društvo „narodnega doma“ v Ljubljani.*) Osnovni odbor je dodelal pravila za to društvo. Ker morajo potrjena biti od ministerstva, zato so se poslala c. k. deželni vladi s prošnjo, naj jim blagovoli pridobiti to potrjenje. Brž ko se potrdijo pravila, prične se delovanje in izdaja dotični oklic za nabiro posojil ali ustavnine. Nadjati se je, da kmalu dojde potrditev. Toliko za danes na mnoga vprašanja, ki dohajajo osnovalnemu odboru zarad „narodnega doma“.

— (*Najviša dunajska sodnija*) je potrdila sodbo, po kateri je prečastiti Šenčurski kaplan gosp. Koprivnikar zarad že omenjene pridige zoper brezverske postave obsojen v ječo, čas kazni pa je na 2 meseca znižala. Kakor so časniki pravili, mu je jetnišnica v Suben-u odložena.

— (*V deželnem gledališču*) je dramatično društvo v nedeljo sklenilo svoje gledališčne predstave. Če tudi je nenavadno lepo vreme vabilo ljudi pod milo nebo in ne v zaprte prostore, bilo je vendar gledališče zopet prav polno — v očividni dokaz, da Ljubljana hoče narodno gledališče. Vršile so se vse tri igre hvalevredno in došla jim je tudi velika, včasih gromovita pohvala. V igri „Domači prepri“ se je gospodičina Bonačeva

prikupila občinstvu tako, da jo želi vprihodnje pogostoma na javnem odru. V drugi, res jako veseli igri „Pot skozi okno“ je prvič v slovenskem jeziku igrala gospodičina Balsova; če tudi jej jezik slovenski še ne teče prav gladko, je vendar kot izurjena igralka v vsem jako dobro zadostila svoji nalogi. Priljubljena opereta „Pijerot in Violeta“ je o tem veliko škodo trpela, da gospodičina Neugebauerjeva je bila danes po veliki hripavosti tako ob svoj krasni glas, da se je res sama sebe žrtvovala z nastopom na javni oder, le zato, da se je mogla predstavljati napovedana opereta. Gospá Odijeva pa je kakor prvič se odlikovala s petjem in igro; v dar za to jej je došel venec. — Slovo po vsem tem jemaje za zdaj od narodnih gledališčin predstav izrekujemu dramatičnemu društvu presrečno zahvalo, da je prvo leto tako izvrstno rešilo svoj nálog na javnem gledališču v kljub mnogovrstnih ovér, ki se tačasnemu početju vzlasti prvi čas stavijo nasproti, in to celó po neslanih in nesramnih kritikah od njegovih tako imenovanih „prijatlov“. V svesti si mora biti, da tudi nenarodna stranka ljubljanska priznava vrednost narodnih iger in njenih predstav. Naposled pa vendar gré še posebna hvala gospodičinam in gospodom vsem, ki so tako izvrstno delali na javnem odru, da je prvi tečaj narodnega gledališča častno vpisan v kroniko ljubljansko.

— (*Delalsko društvo*) se tukaj zelo težavno ustanovlja; to tedaj že samo po sebi kaže, da ni potrebno, kajti onih pogojev, ki jih ima mesto z velikimi obrtnijami in fabrikami, pri nas ni. Pravijo, da namen temu društvu je izobraževanje delalcev. Dobro! ako bi ta namen ne ostal le na papirji, kakor je menda po vodi splaval pri društvu knjigotiskarjev (Buchdrucker-Fortbildungsverein), ki se je z veliko pompo začelo, a zdaj že ni niti duha niti sluha o njem. Društvo za izobraževanje in razveseljevanje rokodelcev pa imamo v družbi „rokodelskih pomočnikov“, ki brez hrupa hvale vredno deluje že več let. Naj bi se bilo to pomnožilo po obilnem pristopu delalcev in lahko bi še več storilo v omenjeni dvojni namen. Pa se morebiti kdo spotika nad naslovom „katoliškim“? Naši domači pošteni delalci gotovo ne, — če pa se spotikajo „brezverski“ novočerci, naj grejo svojo pot; deleč tako ne pridejo. — Al čemu vse te naše besede? Društvo delalsko se zdaj snuje in vsaki hip predeluje svoja pravila, ker politika je dandanes povsod vsakdanji kruh. Da bi nam le kruha ne zmanjkalo pri skledi politike! Ker pa je delalsko društvo tudi pri nas narejeno in ker sta celó Dežman in Keesbacher zelo vrtila sveder na to, da si je nekega nemca Harischa izvolilo za prvomestnika, ki je v občnem zboru 25. dne u. m. — ali po pravici ali krivici, tega ne vemo — zelo ropotal zoper velike obrtnike in fabrikante, češ, da so nasprotniki temu društvu, zato je treba, da naši domači ljudje stopijo v to društvo, da krmilo na domači zemlji — se ve da brez vsega sovraštva do družih — ostane domačim.

— (*Kako se bode vozilo po železnici gorenski iz Ljubljane do Trbiža*), menda že septembra meseca, to oklicujejo že veliki razglasi, ki jih razpošilja vodstvo te železnice. Postaje (stacijoni) na Kranjskem so: 1) Ljubljana, 2) Vižmarje, 3) Medvode, 4) Škofja Loka, 5) Kranj, 6) Podnart, 7) Radoljca-Lesce, 8) Javornik, 9) Jesenice, 10) Dovje, 11) Kranjska gora, 12) Trbiž — že na Koroškem. Od Trbiža do Beljaka, kamor ima gorenska železnica seči, se pa to jesen še ne bo vozilo. Iz Ljubljane v Trbiž bode šel vsak dan en vozovlak popoldne 48 minut čez dve, in pride v Trbiž zvečer 35 minut čez osem; — ob nedeljah in praznikih pa bode iz Ljubljane v Trbiž šel en vozovlak 45 minut po šestih zjutraj, in pride v Trbiž

30 minut čez eno opoldne. (To bode iz Ljubljane v Medvode, Loko, Kranj, Radoljco poleti vožnje, da bo kaj!) Iz Trbiža v Ljubljano bode šel vozovlak vsak dan zjutraj ob sedmi uri in pride v Ljubljano 29 minut čez poldne; drug vozovlak pa bode šel 5 minut čez dve popoldne iz Trbiža in pride zvečer 10 minut čez devet v Ljubljano.

— Ravno kar nam je došlo žalostno sporočilo, da je po deželi naši dobroznani gosp. France Golob, trgovec na Vrhniki, skozi in skozi pošten narodnjak, včeraj za pljučno boleznijo umrl. Bodi vrlemu možu zemljica lahka!

— (*Ljubljanski nemški mestni očetje*) so zavrgli pritožbo dr. Jan. Bleiweisa, ki je zahteval, naj se vpiše v vrsto porotnikov. Te dni je dobil od magistrata odlok, ki pravi: „Vi niste samo profesor, ampak tudi.....“ Čudna logika to, da kdo pravico zgubi, ki jo po postavi ima, če je še kaj družega zraven unega, kar mu pravico daje! Vemo, da dr. Bleiweisu ni celó nič mar za to, ali je porotnik ali ne, in da je le skušal vest nemških gospodov na „rotovžu“, in res! razodeli so tanko svojo vest — oder was?

— (*Vsi tečaji „Novic“*) se dobé po nizki ceni pri vredništvu „Novic“.

— (*Neznan pes*) je 26. aprila prišel v tukajšnji kraj; precej velik je in na vratu ima na plehu zapisano „Nr. 35. IDRIA.“ Prosim, naj naznanijo to „Novice“, kar utegne lastniku prav biti.

Blaž Jelenek v Dražgošah.

Dr. Henrik Costa

umrl 21. aprila 1870. l.

Polnočni žarek tužno grob obseva,
Mila pesem tiha se glasi,
Ptica v zraku tiho le prepeva,
Ker rodoljuba smrt jo z'lo žali.

Zgodba drage naše domovine,
Vzdignila po njem lepo se je,
Al' čas življenja mu preurno mine,
In od tod je moral ločit' se.

Ne britke solze, ki jih sin je točil,
Ne hčerke žalostne tud' jok —
Ni vkrotil smrti — on se od njih je ločil,
Prošnje niso hasnile otrok.

Zdaj gomila mrzla ga pokriva,
Veterc lah'k ob njej pihlja:
„Naj v sladkem spanju zdaj počiva,
Bog večni mir naj mu podá!“ Ivan G.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Zadnje dni preteklega meseca so bili národní voditelji iz Českega: dr. Rieger, Sladkovsky in še drugi tukaj, iz Moravskega je bil dr. Pražak, iz Kranjskega dr. Toman, iz Bukovine baron Petrinó na Dunaji. Ministerstva predsednik grof Potocki, kteremu soglasni dadó hvalo, da je pošten mož skoz in skozi in ne enostransk, pozveduje zahteve slovanskih narodov, ki nočejo njim pogubivnega dozdanjega centralizma in nemškega gospodstva, a nikomur dandanes ne zagotavlja ničesa, kar se vé, da jim tudi sam izpolniti ne more. Al on dobro čuti, da porazumljenje s Čehi, ki imajo isto zgodovinsko državno pravo kakor Ogri, je eden poglavnih pogojev, da bode konec nesrečnim homatijam v Avstriji. Čehi pa — če

je res, kar najnovejše novice pravijo — so tudi toliko odjenjali od svoje deklaracije, da pogajanje z njimi ni pretrgano, nego da Potocki namerava 12. dne t. m. v Brno in Prago se podati k neki kmetijski razstavi in ondi razgovore s slovansko opozicijo nadaljevati; obravnave bolj na drobno za pogodbo s Čehi pa bode neki baron Kellersperg prevzel, ker zavoljo bolehnosti bivši minister dr. Berger tega ne more. Čehi, se vé da stanovitno stojijo na državnem pravu česke krone, al od skupnega deželnega zbora za Česko, Moravijo in Šlezijo (enako temu, kar pri nas zedinjena Slovenija) hočejo neki za zdaj odstopiti, mislé, da se bode to sčasoma samo po sebi naredilo, ako se marediti dá. Da pa državnega zbora tacega, kakor je dozdaj bil, nočejo, in da nočejo direktnih volitev, razume se samo po sebi. Še bo tedaj treba čakati, da se na vse strani razmotajo zmešnjave, v kterih do glave tičí Cislajtaniya, pa tudi Translajtaniya, kajti peščica poslancev hrvaškega zbora je začela nekako otresati samolastno gospodstvo magjarsko. Ni brez pomena za razmere Hrvaške in Slavonije, da junija meseca hočeta cesar in cesarica potovati po Slavoniji in vojaški Granici.

Ogersko. Res čudna je zdaj ogerska dežela, kar ondi Magjar gospodari. Ropov in roparjev je v najrodovitnejših krajih toliko, da je groza, al te roparske trume so v zvezi z družimi po vsem Ogerskem, pa tudi Hrvaškem, Slavoniji itd.; taki ljudje, ki po dnevi svoje navadno rokodelstvo imajo, so ponoči roparji. Grof Radaj mlajši je od ministerstva poslan za preiskovalca teh hudodelstev; on si na vso moč prizadeva vsa roparska gnezda pozvedeti, al kako jih more, ker ima le 4 preiskovalne sodnike seboj. V Szegedinu ima svoje stanovališče; že je 425 hudodelcev zasačil in v Szegedinu in Petrovardinu zapreti dal, 308 pa, za ktere vedó, ni še zaprtih, ker ječ manjka. In še to je velika zadrega sodnikom, ker zaprti hudodelci ne morejo ločeni biti, se tedaj lahko pogovorijo, da preiskovalni sodnik ne izve pravega. Med vjetimi hudodelci je tudi prvak roparjev Rosza Šandor, ki je posihmal, kar je bil pomilosten in izpuščen iz ječe, spet 4 movih hudih ropov se ukričil. — Res! lepo mora biti življenje v Magjarorszagu! — in modrijan Deak je tej deželi profet! „Tagblatt“ ljubljanski pa ga še ni nikoli stresel, naj — podučí narod svoj!

Francosko. Čudne novice so došle iz Pariza, da zdaj, ko imajo Francozi glasovati o tem, ali so z vlado Napoleonovo zadovoljni ali ne, je življenje cesarjevo v nevarnosti. Prišel je namreč iz Londona človek z namenom, da umorí cesarja; vendar so ga pred tem djanjem zasačili; hudodelec je obstal svoj namen. Pravijo, da ni zdrave pameti. Vsi zastopniki tujih vlad so hiteli k cesarju Napoleonu ter mu srečo vošili, da je rešen bil nevarnosti.

Listnica vredništva. Gosp. F. P.: Namen spisa „Gozdna kemija“ je hvale vreden, al da se prostemu bralcu v srce vleže priporočilo V. „kemije“, treba je prav jasno praktično mu dokazati korist.

Žitna cena

v Ljubljani 30. aprila 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice dlomače 5 fl. 30 — banaške 5 fl. 50. — turšice 3 fl. 60. — soršice 3 fl. 73. — rži 3 fl. 40. — ječmena 3 fl. —. — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. —. — ovsa 2 fl. 50 — Krompir 2 fl. 20.

Loterijske srečke:

V Trstu 30. aprila 1870: 75. 47. 29. 27. 74.

Prihodnje srečkanje v Trstu bo 14. maja 1870.